

PM 2016:88 RV+VI (Dnr 110-305/2016)

Kroppsbehandlingar – Åtgärder för ett stärkt konsumentskydd (SOU 2015:100)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 16 maj 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Kroppsbehandlingar - Åtgärder för ett stärkt konsumentskydd (SOU 2015:100)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarråden Katarina Luhr och Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade i april 2014 att tillkalla en särskild utredare för att stärka skyddet för den enskilde vid behandlingar och ingrepp som kräver medicinsk kunskap och erfarenhet eller kan innebära betydande hälsorisker, men som inte är hälso- och sjukvård eller tandvård.

Kroppsbehandlingar som syftar till att förändra utseendet är en konsumenttjänst som kan innebära en betydande hälsorisk. Marknaden för dessa behandlingar är idag delvis oreglerad och det finns ett diversifierat spektra av olika aktörer, behandlingar och regelverk. Det saknas idag en samlad reglering för under vilka förutsättningar dessa kroppsbehandlingar får genomföras. Flera myndigheter har tillsynsansvar och det råder vissa oklarheter om var ansvaret börjar och upphör. Detta gör sammantaget att det finns allvarliga brister i förutsättningarna för konsumenten att genomgå en säker behandling.

I syfte att stärka skyddet för den enskilde vid kroppsbehandling som kan innebära en betydande hälsorisk föreslår utredningen en ny lag samt att en nationell, web-baserad informationstjänst ska inrättas.

Remissen i sin helhet kan läsas på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att åtgärder som kan stärka konsumentskyddet är angeläget och ställer sig positiv till förslagen i utredningen.

Våra synpunkter

I huvudsak ser vi positivt på de förslag som utredningen lyfter fram. Det är bra att det klargörs vad som krävs för att en underårig ska kunna genomgå sådana kroppsbehandlingar som den nya lagen omfattar. Vidare ger det ett stärkt skydd för den enskilde att en tillståndsplikt införs och att kommunen ges tillräckliga möjligheter till såväl finansiering som genomförande av tillsyn.

Det finns dock en del frågetecken i den nya lagen, som vi anser behöver belysas tydligare innan ett lagförslag läggs fram till riksdagen. För det första vill vi framhålla att miljöbalken nog inte är fullt så otillräcklig när det gäller hälsoskyddet som utredningen gör gällande. Vidare är beskrivningen av den underåriges rätt enligt föräldrabalken att själv bestämma över kroppsliga ingrepp alltför förenklad. Den rättsliga redovisningen behöver således ses över.

För det andra bör portalparagrafen tydliggöras på så sätt att lagens tillämpningsområde blir mer klart definierat. Det kan till exempel övervägas om den precisering som ges i författningskommentaren kan tas med helt eller delvis. Det bör även tydliggöras att om verksamheten byter lokal ska det ställa samma krav på tillstånd som övriga förändringar som nu omnämns.

För det tredje finns det skäl att överväga om vissa lagregleringar kan harmoniseras med miljöbalkens bestämmelser för motsvarande uppgifter. Vi tänker då exempelvis på bestämmelserna om kommunens rätt att ta ut avgifter för sin tillsyn, där det vore fullt möjligt att ha samma typ av reglering som i miljöbalkens 27 kap 1 §. Det kan också övervägas om en motsvarighet till miljöstraffavgifter kan införas som ett komplement till de bestämmelser som nu föreslås i 9 kap i den nya lagen. Åtalsanmälningar av brott med en svårighetsgrad som finns i bestämmelserna i 9 kap leder sällan eller aldrig till åtal.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kroppsbehandlingar - Åtgärder för ett stärkt konsumentskydd (SOU 2015:100)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 21 april 2016

KATARINA LUHR

ÅSA LINDHAGEN

Bilaga

Remissen i sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade i april 2014 att tillkalla en särskild utredare för att stärka skyddet för den enskilde vid behandlingar och ingrepp som kräver medicinsk kunskap och erfarenhet eller kan innebära betydande hälsorisker, men som inte är hälso- och sjukvård eller tandvård. I uppdraget ingår att ta ställning till vilka ändringar som krävs för att säkerställa att den enskilde ges en god och säker behandling samt ett tillräckligt konsumentskydd.

Kroppsbehandlingar som syftar till att förändra utseendet är en konsumenttjänst som kan innebära en betydande hälsorisk. Marknaden för dessa behandlingar är idag delvis oreglerad och det finns ett diversifierat spektra av olika aktörer, behandlingar och regelverk. Det saknas idag en samlad reglering för under vilka förutsättningar dessa kroppsbehandlingar får genomföras. Flera myndigheter har tillsynsansvar och det råder vissa oklarheter om var ansvaret börjar och upphör. Bristen på statistik gör det svårt att fastställa antal verksamheter, förekomsten av olika behandlingar, eventuella komplikationer och marknadens utveckling. Vidare finns det inga särskilda krav på näringsidkaren om informationsskyldighet, försäkring eller vilken kompetens som krävs för att utföra olika kroppsbehandlingar. Detta gör sammantaget att det finns allvarliga brister i förutsättningarna för konsumenten att genomgå en säker behandling.

Förslag om en ny lag gällande kroppsbehandlingar som syftar till att förändra utseendet och som kan innebära en betydande hälsorisk

Utredaren föreslår en ny lag gällande kroppsbehandlingar som syftar till att förändra utseendet och som kan innebära en betydande hälsorisk. Syftet med lagen är att stärka konsumentens skydd genom högre krav på näringsidkare. Med ett tydligt regelverk får samhället också ökad kontroll över aktuella verksamheter. Med lagstiftade regler blir det även lättare för konsumenten att hävda sina rättigheter vid en eventuell tvist med näringsidkaren.

Utmärkande för den nya lagen är förslagen att:

- avgränsa vissa behandlingar till särskilda yrkesgrupper
- införa tillståndsplikt för de verksamheter som erbjuder kroppsbehandling i syfte att förändra utseendet och som kan innebära en betydande hälsorisk
- utse kommunen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) till behöriga tillsynsmyndigheter
- upprätta ett nationellt register över verksamheter med tillstånd

Förslag om en nationell, webbaserad informationstjänst för konsumenter

Utredaren föreslår en nationell, webbaserad informationstjänst med oberoende information om kroppsbehandlingar som syftar till att förändra utseendet och som kan innebära en betydande hälsorisk. Det är viktigt att konsumenter får bättre förutsättningar till saklig och oberoende information eftersom det handlar om tjänster som kan innebära en betydande hälsorisk.

Informationstjänsten ska:

- främst anpassas till konsumenten
- vara ett samarbete mellan berörda myndigheter för att kvalitetssäkra att informationen är saklig och oberoende
- bidra till att informera alla inblandade parter om vilka rättigheter och skyldigheter som medföljer före, under och efter en genomförd kroppsbehandling

Konsekvenser för kommunerna

Antalet handläggningsärenden kommer att öka för kommunerna beroende på ett ökat antal verksamheter som blir tillståndspliktiga. När lagen genomförs får det till följd att även legitimerade ska söka tillstånd om de erbjuder kroppsbehandlingar som omfattas i lagen. Lagförslaget innebär också att kommunerna får fler verksamheter att utöva tillsyn på. Utredningen vill understryka vikten av att tillsynen som omfattas av lagen samordnas med andra krav i miljöbalken, exempelvis tillsyn av kemikalier och tatueringsfärger, precis så som det fungerar i dag eftersom det bedöms innebära tidsbesparingar för både verksamhetsutövarna och tillsynsmyndigheterna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att åtgärder som kan stärka konsumentskyddet är angeläget och ställer sig positiv till förslagen i utredningen.

Utredningens förslag medför ett utökat ansvar för stadens miljö- och hälsoskyddsnämnden. Om förslaget genomförs kommer nämnden att få tillsynsområden som kräver ny kompetens för att kunna bedöma att verksamheten har god egenkontroll rörande kirurgi och laser. Detta kommer att medföra behov av utbildningsinsatser eller alternativt rekrytering av ny kompetens.

Miljönämnden kommer även att få fler tillsynsobjekt. Det är i dagsläget svårt att uppskatta hur många verksamheter det finns i kommunen som ägnar sig åt bland annat kirurgi och laser. Fler handläggare kommer dock med största sannolikhet behöva jobba inom hygienområdet eftersom antalet tillsynsobjekt kommer att öka.

Stadsledningskontoret förutsätter att kommunerna kompenseras om förändringarna leder till kostnadsökningar.